

PROGRAMY PRE MLÁDEŽ NA ROKY 2014 – 2020

SPRIEVODCA PRE ŽIADATEĽOV

VŠEOBECNÉ INFORMÁCIE

Mladá generácia obyvateľov Slovenskej republiky do 30 rokov veku predstavuje podstatnú časť obyvateľstva SR (37,4 %). Táto skupina má špecifické potreby, ktoré je potrebné brať do úvahy v procese prípravy mladých ľudí na život a pracovnú dráhu. PROGRAMY PRE MLÁDEŽ vznikli na základe potreby štruktúrovanej a systematickej podpory takých aktivít mládeže, ktoré prispievajú k získaniu kompetencií potrebných pre plnohodnotný spoločenský a pracovný život.

VÝCHODISKÁ

Vyhlasovateľom PROGRAMOV PRE MLÁDEŽ (ďalej len „programy“) je Ministerstvo školstva, vedy, výskumu a športu Slovenskej republiky (ďalej „ministerstvo“ alebo „MŠVVaŠ SR“). Zabezpečujú sa na základe príkazu ministra školstva, vedy, výskumu a športu Slovenskej republiky číslo 54/2013, ktorý nadobudol účinnosť dňa 10. októbra 2013, a to prostredníctvom odboru mládeže. Implementačným orgánom programov je IUVENTA – Slovenský inštitút mládeže.

Programy vychádzajú zo Zákona č. 282/2008 Z. z. o podpore práce s mládežou a o zmene a doplnení Zákona č. 131/2002 Z. z. o vysokých školách a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o podpore práce s mládežou“).

Programy sú nástrojom ministerstva na plnenie cieľov aktuálnych a pripravovaných strategických dokumentov Vlády Slovenskej republiky pre oblasť politiky voči mládeži, ktoré zdôrazňujú potrebu väčšej investície do tých oblastí života mladých ľudí, ktoré sa ich týkajú.

V nadväznosti na politický rámec spolupráce v oblasti mládeže v Európskej únii programy podporujú ciele dokumentu „Stratégia EÚ pre mládež – investovanie a posilnenie postavenia mládeže“, ktorý Rada EÚ prijala dňa 27. 4. 2009.

ZÁKLADNÉ PRINCÍPY

Práca s mládežou je dôležitý nástroj na výchovu mladej generácie

Práca s mládežou je cieľavedomá činnosť, ktorá reaguje na potreby mladých ľudí a vedie k pozitívnemu rozvoju ich osobnosti. Je založená na princípe dobrovoľnej účasti mládeže, partnerského prístupu a vzájomného rešpektu. Jej úlohou je prispievať k zrelosti, nadchádzaniu životného smerovania a sebapoznania jednotlivca aj skupiny. Realizujú ju pracovníci odborne pripravovaní na túto činnosť.

Neformálne vzdelávanie v práci s mládežou je cenný doplnok pôsobenia školy a rodiny

Neformálne vzdelávanie je vzdelávanie, ktoré prebieha mimo formálne vzdelávacie osnovy. Uskutočňuje sa na dobrovoľnom základe, má participatívny prístup zameraný na učiaceho sa a je úzko prepojené s jeho potrebami, cieľmi a záujmami. Neformálne vzdelávanie je cielené, štruktúrované a vedené tak, aby rozvíjalo osobnostné, sociálne a profesionálne zručnosti.

Mladí ľudia potrebujú silnejšie postavenie v spoločnosti

Aktivity a činnosti podporené v rámci programov majú uľahčovať mladým ľuďom ich začlenenie sa do spoločnosti, podporovať ich aktívne občianstvo a prispievať k ich zamestnateľnosti. Cieľom je podporovať mladých ľudí, aby boli aktívnymi občanmi, a to prostredníctvom zvýšenia ich účasti na

občianskom živote a na činnostiach v komunite, zvýšenia ich participácie v systéme zastupiteľskej demokracie a podporovaním rôznych foriem vzdelávania, ktoré sa zaoberá problematikou participácie.

Tolerancia a vzájomný rešpekt je základom spolunažívania

Programy rešpektujú právo každého mladého človeka na starostlivosť zo strany štátu a na rovnaké zaobchádzanie. Sú založené na dodržiavaní a ochrane ľudských práv, vytváraní multikultúrnej spoločnosti a boji proti diskriminácii. Podporujú také aktivity a činnosti, ktoré rešpektujú kultúrnu rozmanitosť, rozvíjajú interkultúrne učenie prostredníctvom spoločných aktivít mladých ľudí z rôzneho kultúrneho, etnického alebo náboženského prostredia.

VŠEOBECNÉ CIELE PROGRAMOV

Programy sú nástrojom na zvyšovanie kompetencií (vedomosti, zručnosti a postoje) mladých ľudí v oblasti ich prípravy na ďalší život a na posilnenie ich postavenia v spoločnosti.

Všeobecné ciele programov sú:

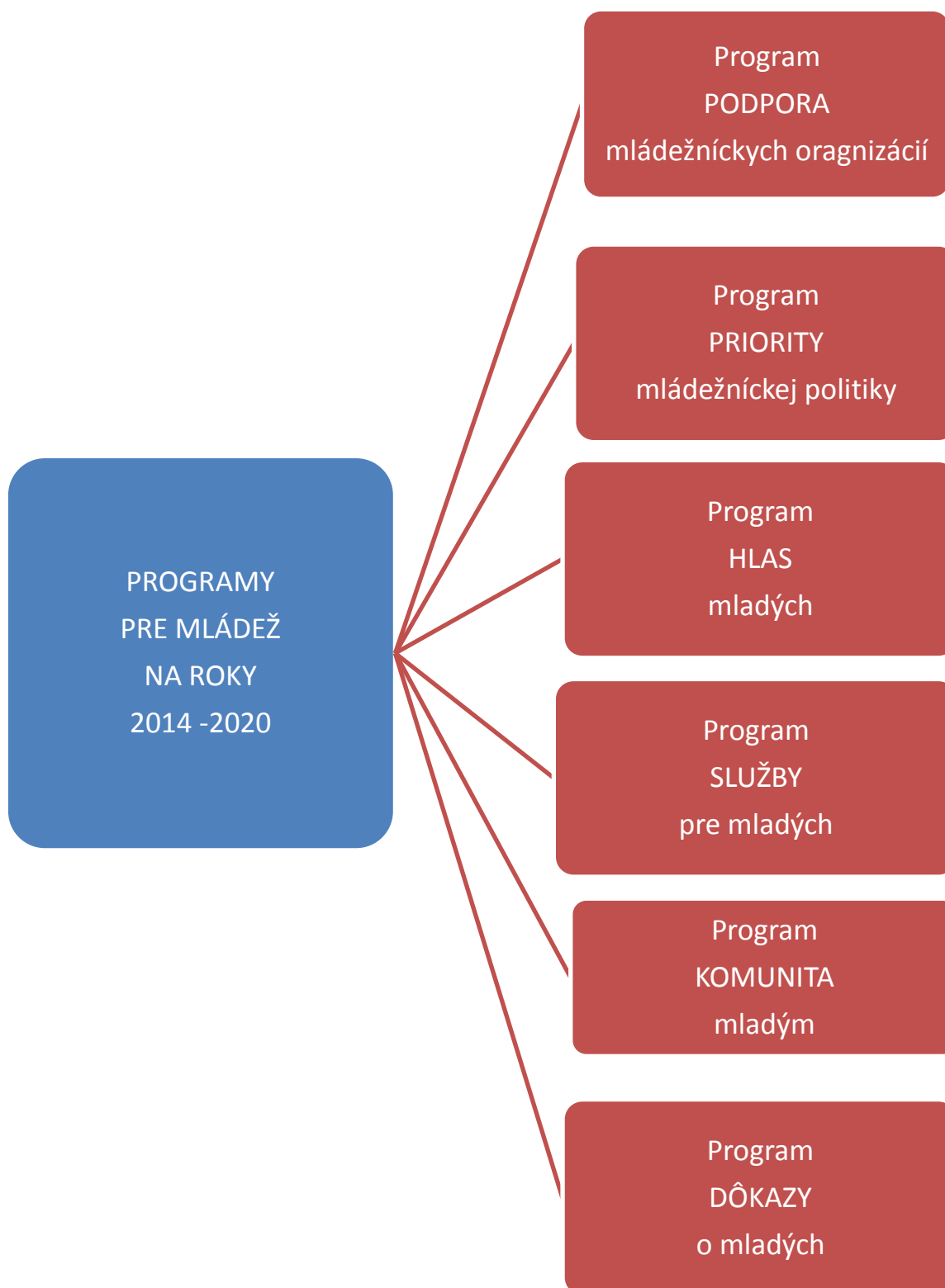
- zvýšiť kompetencie mladých ľudí pri príprave na ich spoločenský a pracovný život,
- posilniť postavenie mladých ľudí v spoločnosti,
- prispievať k napĺňaniu cieľov aktuálnej národnej stratégie pre mládež,
- prispievať k napĺňaniu stratégie EURÓPA 2020 podporou mladej generácie ako základu modernej, vedomostnej a na znalostiach založenej spoločnosti,
- prispievať k napĺňaniu Stratégie EÚ pre mládež, a to najmä v tematických oblastiach vzdelávanie, zamestnanosť, sociálne začlenenie, participácia a dobrovoľníctvo,
- prispievať k napĺňaniu Odporúčania Rady z 22. apríla 2013 o zavedení záruky pre mladých, a to najmä v oblasti ďalšieho vzdelávania,
- prispievať k napĺňaniu cieľov dokumentu „Budúcnosť mládežníckej politiky Rady Európy: AGENDA 2020“, a to najmä prostredníctvom rozvoja mládežníckej politiky, práce s mládežou a výskumu v oblasti mládeže.

Špecifické ciele programov

Špecifické ciele programov sú:

- rozvíjať kvalitu v práci s mládežou prostredníctvom podpory národných a nadregionálnych občianskych združení detí a mládeže (ďalej len „mládežnícke organizácie“), ktoré pracujú na členskom princípe a systematicky a pravidelne pracujú s mládežou,
- naplňovať priority aktuálnej národnej stratégie pre mládež prostredníctvom projektovej činnosti,
- rozvíjať zastupiteľskú demokraciu a reprezentáciu mládeže na úrovni regiónov a na celoštátnej úrovni,
- rozvíjať činnosť servisných a klientsky orientovaných organizácií v oblasti práce s mládežou na nadregionálnej a celoštátnej úrovni,
- zabezpečovať tvorbu a rozvíjať mládežnícku politiku a prácu s mládežou na miestnej a regionálnej úrovni,
- zabezpečiť potrebné dôkazy (dokumenty, údaje a názory), ktoré budú slúžiť ako podklady pre tvorbu modernej mládežníckej politiky a zdôvodnenie jej realizácie.

ŠTRUKTÚRA PROGRAMOV

SLOVNÍK POJMOV

Mládežnícka politika je taká politika štátu, vyššieho územného celku, mesta alebo obce, ktorá sa zameriava na mládež a prijíma opatrenia, týkajúce sa rôznych oblastí života mládeže.

Participácia je aktívne zapojenie mladých ľudí a organizácií pôsobiacich v oblasti práce s mládežou do dialógu, ovplyvňovania a spolurozhodovania o veciach, ktoré sa týkajú života mladých ľudí na národnej, regionálnej a miestnej úrovni.

Reprezentácia mládeže je zastupovanie mládeže s cieľom hájiť záujmy mladých ľudí a presadzovať opatrenia, ktoré pozitívne ovplyvnia ich život, či už prostredníctvom organizácií pracujúcich s mládežou, alebo ako aktívny jednotlivec.

Dobrovoľníctvo v práci s mládežou je slobodne zvolená činnosť mladých ľudí v prospech iných bez nároku na finančnú odmenu, ktorá pozitívnym spôsobom formuje osobnosť človeka vykonávajúceho túto službu a pomáha ľuďom alebo skupinám, na ktorých je zameraná.

Interkultúrne učenie rozvíja kompetencie, ktoré umožňujú mladým ľuďom vnímať a rozumieť rozmanitosti iných kultúr, objavovať a rešpektovať iné pohľady na svet pri hlbšom uvedomovaní si svojej vlastnej kultúrnej identity.

Servisné organizácie fungujúce na klientskom princípe sú také organizácie, ktoré nepracujú s dobrovoľníkmi a so svojimi klientmi na báze členstva v organizácii, ale ponúkajú im rôzne služby ako vzdelávanie, poradenstvo, informácie a pod.

Mládež s nedostatkom príležitostí je taká mládež, ktorá z rôznych dôvodov nemá na svoj osobnostný rozvoj rovnaké podmienky ako väčšina mládeže v spoločnosti. Nedostatok príležitostí môže byť spôsobený vzdelanostným, sociálnym, kultúrnym, zdravotným (fyzickým a psychologickým), ekonomickým alebo geografickým znevýhodnením.

- Sociálne a kultúrne prekážky: mladí ľudia čiaci diskriminácii pre príslušnosť k pohlaviu, etniku, náboženstvu, pre sexuálnu orientáciu, postihnutie atď. mladí ľudia s obmedzenými sociálnymi zručnosťami alebo asociálnym alebo riskantným sexuálnym správaním; mladí ľudia v zložitých situáciách; (bývalí) mladí delikventi; (bývalí) narkomani a alkoholici; mladí rodičia a/alebo slobodní rodičia; siroty; mladí ľudia z rozvrátených rodín; mladí imigranti, utečenci alebo ich potomkovia; mladí ľudia patriaci k národnostnej alebo etnickej menšine; mladí ľudia s problémami začleniť sa pre jazykovú alebo kultúrnu bariéru.
- Ekonomické prekážky: mladí ľudia s nízkym životným štandardom, nízkym príjmom, závislí na sociálnej podpore štátu; dlhodobo nezamestnaní alebo chudobní; mladí ľudia bez domova, zadlžení alebo s finančnými problémami.
- Zdravotné prekážky: mladí ľudia s mentálnym (intelektovým, kognitívnym postihnutím, poruchami učenia), telesným, sensorickým alebo iným postihnutím; mladí ľudia s chronickými zdravotnými problémami, vážne chorí alebo vážne psychicky chorí.
- Vzdelanostné prekážky: mladí ľudia s poruchami učenia; neukončenou povinnou školskou dochádzkou; nízkou kvalifikáciou; mladí ľudia so slabými školskými výsledkami.

- Geografické prekážky: mladí ľudia z odľahlých alebo vidieckych oblastí; mladí ľudia žijúci v okrajových regiónoch; mladí ľudia z problémových mestských častí; mladí ľudia z oblastí s nedostatočnou infraštruktúrou (obmedzená verejná doprava, slabá vybavenosť, málo obývané oblasti).

Zastupiteľská demokracia je druh demokracie, kde si občania volia svojich zástupcov, ktorí potom v ich mene a záujme rozhodujú. Na Slovensku sa využíva na národnej, regionálnej i miestnej úrovni riadenia a spravovania štátu.

PROGRAM PRIORITY MLÁDEŽNÍCKEJ POLITIKY

sa zameriava na

- vytváranie príležitostí pre aktívne zapojenie rôznych subjektov do napĺňania aktuálnej národnej stratégie pre mládež,
- tvorbu opatrení v práci s mládežou, ktorých cieľom je prispievať k posilneniu postavenia mládeže, proti jej spoločenskému vylúčeniu, ako aj k rozvoju aktívneho občianstva mladých ľudí,
- mladých ľudí v získavaní kompetencií s cieľom osobného rozvoja s dôrazom na možnosti ich zamestnávania,
- zaistenie lepšieho uznania kompetencií získaných v prostredí práce s mládežou pre aktívny spoločenský a pracovný život,
- rozšírenie kompetencií pracovníkov s mládežou, mladých a mládežníckych vedúcich pri zavádzaní inovácií a zabezpečovaní vyššej kvality neformálneho vzdelávania v práci s mládežou reflektujúcej tematické priority programu,
- spoluprácu medzi rezortmi a sektormi, t.j. subjektmi štátneho sektora, samospráv, mimovládnych organizácií a podnikateľského sektora pri príprave aktivít neformálneho vzdelávania v práci s mládežou s ohľadom na aktuálne potreby mladých ľudí.

Program PRIORITY mládežníckej politiky je nástrojom na vykonávanie Stratégie Slovenskej republiky pre mládež na roky 2014 – 2020 (ďalej len „stratégia“) a jeho zámerom je podporiť činnosť organizácií venujúcich sa mládeži v aktivitách prispievajúcich k jej napĺňaniu.

Cieľom tejto výzvy je zvyšovať kvalitu práce s mládežou prostredníctvom:

- zabezpečenia dôkazov o prínosoch práce s mládežou k rozvoju talentu a tvorivého potenciálu mladých ľudí,
- vytvárania trvalých a udržateľných partnerstiev v oblasti práce s mládežou s cieľom zviditeľniť a propagovať tému predsedníctva Slovenskej republiky v Rade Európskej únie v roku 2016 v oblasti mládeže (ďalej aj „SK PRES“) s využitím moderných informačných a komunikačných technológií.
- rozvoja kompetencií mladých vedúcich, mládežníckych vedúcich a pracovníkov s mládežou v oblasti boja proti extrémizmu a radikalizácii mládeže.

OPRÁVNENÍ ŽIADATELIA

Subjekty uvedené v paragrafe 15 ods. 2 zákona o podpore práce s mládežou, ktoré

- preukázateľne uskutočňujú aktivity v oblasti mládeže zamerané na rozvoj talentu a tvorivého potenciálu mladých ľudí alebo na rozvoj kompetencií mladých vedúcich, mládežníckych vedúcich a pracovníkov s mládežou,
- nepôsobia v kultúre, telovýchove a športe a nevykonávajú činnosť iba podľa osobitného predpisu.

OPRÁVNENÉ AKTIVITY

Žiadateľ zdôvodní výber aktivity, jej súvislosť s cieľmi programu a uvedie aj metodický prístup k jej zabezpečeniu v projektovom zámere, ktorý je súčasťou žiadosti o dotáciu. Medzi oprávnené aktivity môžu patriť napríklad:

- pracovné stretnutia a rokovania,
- zbieranie údajov, analýza a spracovávanie výsledkov,
- konzultácie so zainteresovanými stranami,
- vzdelávacie aktivity
- tvorba rôznych materiálov (vrátane metodík), príručiek a moderných propagačných nástrojov
- iné.

OPRÁVNENÉ CIEĽOVÉ SKUPINY

Cieľovými skupinami aktivít sú mladí ľudia, mladí vedúci, mládežnícki vedúci a pracovníci s mládežou, zástupcovia subjektov aktívnych v oblasti práce s mládežou a odborníci, ktorých expertíza súvisí s obsahom projektu a cieľmi výzvy.

KRITÉRIÁ PRE POSUDZOVANIE ŽIADOSTÍ

Hodnotiť sa bude kvalita spracovania projektového zámeru podľa všeobecných pravidiel projektového cyklu

1. aktuálnosť a úplnosť popisu východiskovej situácie pre stanovenie potrieb, cieľovej skupiny, cieľov a aktivít projektu (0 – 20 bodov),
  - Kvalita popisu východiskovej situácie (jasná definícia súčasného stavu, definícia problémových oblastí, opis cieľovej skupiny)
  - Definícia potrieb (akým problémom a výzvom sa v tejto oblasti čelí, ako s tým súvisia cieľové skupiny, aké je všeobecné zameranie projektu, všeobecný cieľ k čomu chce projekt prispieť)
  - Súvislosť východiskovej situácie a zámeru projektu s očakávanými dopadmi
  - Súvislosť zámeru projektu s cieľmi programu
2. definícia cieľov projektu (0 – 25 bodov),
  - Súvislosť definovaných cieľov s cieľmi programov a výzvy
  - Nadväznosť cieľov na popísanú východiskovú situáciu (ako naplnenie cieľov pomôže k riešeniu problémov a výziev pomenovaných vo východiskovej situácii)
  - Jasná a zrozumiteľná formulácia cieľov podľa metodiky SMART (špecifický, merateľný, dosiahnuteľný, zmysluplný a časovo vymedzený), resp. podľa inej obdobnej metodiky
  - Prepojenie na očakávané výsledky programu (s tým, že výpočet príkladov v sprievodcovi nie je konečný a očakávajú sa zdefinované aj ďalšie výsledky v súvislosti s cieľmi programu)
3. úroveň popisu aktivít projektu, ich súvislosť s cieľmi projektového zámeru, ako aj s cieľmi programu, zdôvodnenie výberu aktivít a použitej metodiky (0 – 25 bodov),
  - Súvislosť navrhnutých aktivít s cieľmi projektu (nakoľko navrhované aktivity napĺňajú stanovené ciele)
  - Vhodnosť použitých aktivít a v nich použitej metodiky (s ohľadom na cieľovú skupinu, či žiadateľ zvolil efektívne aktivity na dosiahnutie cieľa)
  - Kvalita popisu aktivít (nakoľko je jednoznačné a jasné, s ktorými cieľmi súvisia, aká je zvolená metodika, aký je ich zámer a podobne)

- Adekvátnosť navrhovaných aktivít vzhľadom na kapacity žiadateľa a partnerov projektu (či nie je žiadateľ príliš ambiciózny)
  - Súvislosť aktivít s očakávanými výstupmi programu, ako aj so sledovanými ukazovateľmi (nakoľko aktivity zabezpečia aby žiadateľ dospel k sledovaným ukazovateľom a výstupom)
  - V prípade uzatvorenia partnerstva, opíšte ako ste vybrali svojich projektových partnerov. Aké skúsenosti a kompetencie prinesú do projektu. Opíšte tiež, ako projekt naplní potreby a ciele vašich partnerov.
4. dopad a multiplikačný efekt projektu a jeho udržateľnosť (0 – 20 bodov),
- Potenciál projektu na jeho šírenie a multiplikáciu ako dobrej praxe v podmienkach iných organizácií
  - Udržateľnosť projektu po ukončení financovania (aké nosné aktivity budú pokračovať aj po oficiálnom skončení projektu)
  - Kvalita a potenciál plánovaných následných aktivít, ktoré budú rozvíjať výsledky a výstupy projektu
  - Reálnosť navrhovaných dopadov v praxi
5. súvislosť rozpočtu s cieľmi a aktivitami projektu, úspornosť a efektivita pri plánovaní výdavkovej časti rozpočtu a spôsobilosť žiadateľa zabezpečiť spolufinancovanie z iných zdrojov (0 – 10 bodov).
- Súvislosť rozpočtu s aktivitami projektu (položky rozpočtu zodpovedajú popísaným aktivitám v projekte) a ich úspornosť a efektivita
  - Zabezpečenie spolufinancovania z ďalších zdrojov (sponzori, partneri, mesto, nefinančné dary...)

Každú žiadosť budú hodnotiť dvaja hodnotitelia, ktorí nezávisle od seba vypracujú písomný posudok pre odporúčanie odbornej komisie. Spolu so slovným zhodnotením naplnenia kritérií pre hodnotenie uvedú aj bodové hodnotenie kvality spracovania projektového zámeru (uvádza v zátvorkách za popisom kritérií). Odborná komisia posúdi žiadosti na základe posudkov hodnotiteľov a rozhodne o tom, ktorým žiadateľom odporučí poskytnúť dotáciu. O poskytnutí dotácie rozhoduje minister školstva, vedy, výskumu a športu SR.

OČAKÁVANÉ VÝSLEDKY A VÝSTUPY

Konkrétne príklady príspevku práce s mládežou k rozvíjaniu talentu a tvorivého potenciálu mladých ľudí.

Vytvorené partnerstvá na spoluprácu smerujúce k zviditeľneniu a propagácii témy SK PRES v oblasti mládeže, pričom je popísaný systém spolupráce, úlohy jednotlivých partnerov a výstupy tejto spolupráce.

Príručky a materiály, ktoré pomenúvajú príklady dobrej praxe a metodické postupy použiteľné v práci s mládežou pri rozvíjaní talentu a tvorivého potenciálu mladých ľudí, a ktoré propagujú prácu s mládežou ako priestor na rozvíjanie kompetencií mladých ľudí.

Pilotne overené vzdelávacie moduly zamerané na rozvoj kompetencií v boji proti extrémizmu a radikalizácii mládeže realizované v práci s mládežou s využitím prvkov neformálneho vzdelávania.

OČAKÁVANÝ DOPAD PROGRAMU

Cieľová skupina/ oblasť	Očakávaný dopad
Mládež	<ul style="list-style-type: none"> • zvýšenie povedomia o téme SK PRES v oblasti mládeže, • zvýšenie informovanosti o téme radikalizácia mládeže a boj s extrémizmom.
Mladí vedúci, mládežnícki vedúci a pracovníci s mládežou	<ul style="list-style-type: none"> • zvýšenie odbornosti pracovníkov s mládežou, mládežníckych vedúcich a mladých vedúcich v oblasti rozvíjania talentu a tvorivého potenciálu mládeže, • zlepšenie porozumenia, čím práca s mládežou prispieva k rozvoju osobnosti mladých ľudí, • zvýšenie kompetencie v oblasti boja proti extrémizmu a radikalizmu.
Subjekty aktívne v práci s mládežou	<ul style="list-style-type: none"> • lepšia informovanosť o rôznych nástrojoch na rozvíjanie talentu a tvorivého potenciálu mladých ľudí v práci s mládežou, • zvýšenie propagácie práce s mládežou ako priestoru na rozvoj tvorivého potenciálu mladých ľudí, • vytvorenie nástrojov a produktov k téme boja proti extrémizmu a radikalizácii mládeže, • rozšírenie aktivít o témy zamerané na boj proti extrémizmu a radikalizácii mládeže, • lepšia informovanosť o SK PRES.
Práca s mládežou a mládežnícka politika	<ul style="list-style-type: none"> • zvýšenie povedomia o téme SK PRES v oblasti mládeže, • zvýšenie povedomia o dopadoch a vplyvoch práce s mládežou na rozvoj mladého človeka, • flexibilný odraz aktuálnych politických priorít (Parížska deklarácia), • posilnenie spolupráce a partnerstva v oblasti práce s mládežou.

SLEDOVANÉ UKAZOVATELE

- počet príkladov prínosu práce s mládežou k rozvoju talentu a tvorivého potenciálu mladých ľudí,
- počet vytvorených partnerstiev a partnerov na podporu tematického zamerania SK PRES 2016,
- počet užívateľov informačných nástrojov, prostredníctvom ktorých sa zviditeľňuje téma SK PRES 2016 a politické priority v oblasti mládeže,
- počet zapojených mladých ľudí, mládežníckych vedúcich a pracovníkov s mládežou do vzdelávacích aktivít súvisiacich s témou boja proti extrémizmu a radikalizmu mládeže (vrátane testovania).